

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI
Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र तीन / SEM.III

अभ्यासपत्रिका क्र. ९

समाजभाषाविज्ञान

(Smajbhashavidnyan)

उद्दिष्ट्ये :

१. समाजभाषाविज्ञानाचे स्वरूप समजून घेणे.
२. समाजभाषाविज्ञानातील विविध सिद्धांत, संकल्पनांचा परिचय करून घेणे.
३. समाज, संस्कृती आणि भाषा यामधील परस्पर संबंध समजून घेणे.
४. समाजभाषाविज्ञानाची व्याप्ती समजून घेणे.
५. भाषाव्यवहाराची विविधता समजून घेता येईल.
६. भाषासंपर्काचे स्वरूप अभ्यासता येईल.
७. भाषिक नियोजन म्हणजे काय ते समजून घेता येईल.
८. बहुभाषिक देशांतील भाषिक प्रश्नांचा परिचय होईल.
९. भाषिक नियोजनाची उद्दिष्ट्ये जाणून घेता येतील.
१०. भाषाशिक्षणाचे स्वरूप आणि भाषाशिक्षणाच्या विविध बाजूंचा अभ्यास करता येईल.
११. मराठीच्या विविध बोलींचा समाजभाषावैज्ञानिक विचार करता येईल.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	समाजभाषाविज्ञानाचे स्वरूप आणि व्याप्ती समाजभाषाविज्ञान म्हणजे काय?, भाषेचा समाजसापेक्ष अभ्यास, समाजभाषाविज्ञान या स्वतंत्र अभ्यासशाखेचा उदय, पायाभूत संकल्पना	१५	१
विभाग २ Module 2	भाषा, समाज आणि संस्कृती भाषा : सामाजिक संस्था, समाज, भाषा आणि संस्कृतीच्या सहसंबंधाचा विचार	१५	१

विभाग ३ Module 3	समाजभाषाविज्ञान : परिक्षेत्रे भाषिक भांडार, लघुक्षेत्र, भाषिक प्रभावक्षेत्र, द्वैभाषिकता, बहुभाषिकता, भाषामिश्रण, भाषाबदल, भाषानिषिद्धता, भाषाशुद्धी, लिंगभाषा इत्यादी.	१५	१
विभाग ४ Module 4	भाषा : समाज गट आणि विविधता एका समाजातील लहान मुले, युवक, तरुण, स्त्री, पुरुष, कामगार, विद्यार्थी असे अनेक गट आणि या गटांमधील भाषिक विविधता.	१५	

संदर्भग्रंथ

१. भाषा आणि संस्कृती - ना. गो. कालेकर, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९६२.
२. भाषा : इतिहास आणि भूगोल - कालेकर, ना. गो., मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९६४.
३. मराठी शब्दसमीक्षा - मु. श्री. कानडे, सन पब्लिकेशन, पुणे, १९८९.
४. निवडक भाषा आणि जीवन- कल्याण काळे आणि मृणालिनी शहा, (संपा.) मेहता पब्लिकेशन, पुणे, १९९८.
५. मराठी भाषेचा आर्थिक संसार - अशोक केळकर, मराठवाडा साहित्यपरिषद, औरंगाबाद, १९७०.
६. मध्यमा : भाषा आणि भाषाव्यवहार - अशोक केळकर, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, १९९६.
७. वैखरी : भाषा आणि भाषाव्यवहार - अशोक केळकर, मॅजेस्टिक प्रकाशन, मुंबई, १९३८.
८. मराठी भाषेचे मूळ - विश्वनाथ खैरे, संमत प्रकाशन, पुणे, १९७९.
९. द्रविड महाराष्ट्र - विश्वनाथ खैरे, साधना प्रकाशन, पुणे, १९७६.
१०. भाषाव्यवहार व भाषाशिक्षण - सुरेन्द्र ग्रामोपाध्ये, (संपा.) कासेगाव एज्युकेशन सोसायटी, कासेगाव, २००६.
११. अभिनव भाषाविज्ञान - गं. ना. जोगळेकर, सुविचार प्रकाशन मंडळ, पुणे, १९८७.
१२. मराठी भाषेचा इतिहास - गं. ना. जोगळेकर, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे, २००५.
१३. सामाजिक भाषाविज्ञान - प्रभाकर जोशी, आणि चारुता गोखले, (संपा.), निराली प्रकाशन, पुणे, १९९९.
१४. सामाजिक भाषाविज्ञान - रमेश धोंगडे, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे, २००६.
१५. साहित्याची भाषा - भालचंद्र नेमाडे, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद, १९८९.
१६. सामाजिक भाषाविज्ञान : कक्षा आणि अभ्यास- जयश्री पाटणकर, संदर्भ प्रकाशन, नाशिक, २००५.
१७. ग्रांथिक मराठी भाषा आणि कोकणी बोली - अ. का. प्रियोळकर, पुणे विद्यापीठ, पुणे, १९६६.
१८. भयंकर सुंदर मराठी भाषा - द. दि. पुंडे, मॅजेस्टिक प्रकाशन, मुंबई, २००४.
१९. आधुनिक भाषाविज्ञान : सिद्धांत आणि उपयोजन - मिलिंद मालशे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, १९९८.
२०. भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक - मालशे-इनामदार-सोमण (संपा.), संजय प्रकाशन, पुणे, १९८२.

२१. वृद्धी : भाषेचे आणि भाषाभ्यासाचे विकसन - दिनेश द. माहुलकर, राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई-२०००.
२२. समाजभाषाविज्ञान आणि मराठी कादंबरी - नंदकुमार मोरे, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, २०१२.
२३. भाषाविवेक, मंगेश विठ्ठल राज्याध्यक्ष - श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे, १९९७.
२४. भाषा : स्वरूप, सामर्थ्य व सौंदर्य - वामन केशव लेले, राजहंश प्रकाशन, २००५.
२५. समाजभाषाविज्ञान प्रमुख संकल्पना - रमेश वरखेडे, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर, २००३.
२६. संज्ञापनविद्या आणि ललितकला - रमेश नारायण वरखेडे, यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक, २००३.
२७. आदिवासी लोककथा : संकल्पना आणि स्वरूप - दीपककुमार वळवी, स्वच्छंद प्रकाशन, कोल्हापूर, २०१५.
२८. नागपुरी बोली भाषाशास्त्रीय अभ्यास - वसंत कृष्णा वऱ्हाडपांडे, इंदिरा प्रकाशन, नागपूर, १९७२.
२९. समाजशास्त्रातील मूलभूत संकल्पना - सर्जेराव साळुंखे, मेहता पब्लिकेशन, पुणे, १९९६.
३०. Sociolinguistics, Cambridge - Hudson R. H. Cambridge University Press, 1980.
३१. Novelists on the Novel By Mirian lott - Clara Reeve, Rutledge and Kegan Paul-London, 1975.
३२. The Influence of English on Marathi - Bhalchandra Nemade, (Republished) Popular Prakashan Pvt. Ltd.
३३. समाज भाषा विज्ञान की भूमिक - तेजपाल चौधरी, पंचशील प्रकाशन, जयपूर, १९९५.
३४. भाषा-विज्ञान - भोलानाथ तिवारी, किताब महल, इलाहाबाद, १९७५.
३५. सामाजिक भाषाविज्ञान - कविता रस्तगी, सुलभ प्रकाशन, लखनऊ, २०००.
३६. भाषा आणि जीवन - प्र. ना. परांजपे, (संपा.) महाराष्ट्र अभ्यास परिषद. (नियतकालिक), पुणे.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र तीन / SEM.III

अभ्यासपत्रिका क्र. १०.१

वाङ्मयीन संस्कृती

(Vangyamayin Sanskruti)

उद्दिष्टे :

१. वाङ्मयीन संस्कृती ही संकल्पना समजून घेणे.
२. समाज आणि संस्कृती यातील अनुबंध लक्षात घेणे.
३. मौखिक आणि लिखित परंपरेत वाङ्मयीन परंपरेला संघटित करणाऱ्या घटकांचा विचार करणे.
४. वाङ्मयीन संस्कृतीचे स्वरूप तपासणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	‘संस्कृती’ संकल्पना स्वरूप संस्कृती व्याख्या संस्कृती संकल्पना, संस्कृतीचे स्वरूप	१५	१
विभाग २ Module 2	समाज, संस्कृती आणि वाङ्मय यांच्यातील अनुबंध समाज संस्कृती अनुबंध, समाज संस्कृती आणि वाङ्मय यांच्यातील अनुबंध	१५	१
विभाग ३ Module 3	वाङ्मयीन संस्कृतीचे घटक (पारंपरिक) मौखिक परंपरा आणि हस्तलिखिते, कथन, पठण आणि श्रवण, सादरीकरण (तमाशा, लळीत, भारुड इ.) प्रेक्षक, श्रोता, निरूपण, कीर्तन, हरदासी परंपरा, वाङ्मयाला धर्म- पंथ आणि राजाश्रय.	१५	१
विभाग ४ Module 4	वाङ्मयीन संस्कृतीचे घटक (आधुनिक) मुद्रणयुग, नियतकालिके, वृत्तपत्रे, पुस्तके, लेखक, प्रकाशक, वाचक, वितरण, समीक्षा, अभिरुची, वाङ्मयीन संस्था, महामंडळे, संमेलने, पुरस्कार, शाळा- महाविद्यालये-विद्यापीठे, इ. माध्यमे	१५	१

संदर्भ

१. प्रबोधनाच्या पाऊलखुणा - गं. बा. सरदार, (संपा.), निर्मलकुमार फडकुले, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे.
२. वाङ्मयीन संस्कृती - सुधीर रसाळ, मौज प्रकाशन गृह, पुणे, २०१२.
३. मराठी वाङ्मयाभिरुचीचे विहंगमावलोकन- रा. श्री. जोग, पुणे विद्यापीठ, कै. न.चि. केळकर स्मारक व्याख्यानमाला, ऑक्टो. १९५९.
४. अभिरुची : ग्रामीण आणि नागर - गो. म. कुलकर्णी, प्रकाशक प्र.ल. करंबळेकर, १९७६.
५. साहित्यमूल्ये व अभिरुची - गो. मा. पवार, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद, १९९४.
६. 'साहित्य आणि समाज' - गो. मा. पवार गौरवग्रंथ, संपा. नागनाथ कोत्तापल्ले, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, २००७.
७. मराठी साहित्य : इतिहास आणि संस्कृती - वसंत आबाजी डहाके, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.
८. साहित्य संमेलनाच्या मांडवाखालून - कौतिकराव ठाले पाटील, शब्द पब्लिकेशन, पुणे.
९. एका स्वागताध्यक्षाची डायरी - उत्तम कांबळे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
१०. एका संमेलनाध्यक्षाची डायरी - उत्तम कांबळे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
११. शतकांची विचारशैली खंड १ ते ४ - रमेश धोंगडे, दिलीपराज प्रकाशन प्रा.लि. पुणे.
१२. मराठी भाषिक आणि वाङ्मयीन संस्कृती - कौतिकराव ठाले पाटील, शब्द पब्लिकेशन, पुणे.
१३. वाचणाऱ्याची रोजनिशी - सतीश काळसेकर, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
१४. अ. भा. साहित्य संमेलनाच्या स्मरणिका -
१५. आदिवासी साहित्य आणि संस्कृती - भुजंग मेश्राम (प्रफुल्ल शिलेदार), लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
१६. झाडाझडती अर्थात प्रसारमाध्यमांची - जयदेव डोळे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
१७. लोकसाहित्य जीवन आणि संस्कृती : (डॉ. विश्वनाथ शिंदे गौरवग्रंथ) - महेश खरात, गजानन अपिने, (संपा.), सायन प्रकाशन, पुणे. २०१७.
१८. मराठी साहित्य अवकाशातील संदर्भ (प्राचार्य डॉ. प्रकाश कुंभार गौरवग्रंथ) - संपा. मोहन पाटील, प्रारूप पब्लिकेशन, कोल्हापूर २०१८.
१९. शाहीर यादवाचे पोवाडे - (संपा.) रघुनाथ केंगार, दत्ता कांबळे, शाहीर आत्माराम यादव गौरव समिती, कराड, १९९७.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र तीन / SEM.III

अभ्यासपत्रिका क्र. १०.२

प्रभाव अभ्यास

(Prabhav Abhyas)

उद्दिष्टे :

- १) प्रभाव अभ्यासाची संकल्पना समजून घेणे.
- २) 'प्रभाव' आणि 'अनुकरण' यांतील अनुबंध समजून घेणे.
- ३) काळानुरूप निर्माण झालेल्या राजकीय, वाङ्मयीन आणि सांस्कृतिक सत्ताकेंद्रांचा साहित्यावर कसा प्रभाव पडतो हे लक्षात घेणे.

विभाग Module	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	प्रभाव अभ्यासाची संकल्पना, स्वरूप व व्याप्ती प्रभाव म्हणजे काय, स्वरूप वैशिष्ट्ये, आशयसूत्रे, आविष्काररीती, तत्त्वज्ञान, जीवनदृष्टी, मूल्ये यांच्या दृष्टिकोनातून होणारा प्रभावाचा अभ्यास	१५	१
विभाग २ Module 2	'प्रभाव' आणि 'अनुकरण' साम्यभेद 'प्रभाव' संकल्पना - स्पष्टीकरण 'अनुकरण' संकल्पना - स्पष्टीकरण दोन्ही संकल्पनातील साम्य आणि भेद	१५	१
विभाग ३ Module 3	प्रभावाची कारणे व मीमांसा राजकीय, सामाजिक, सांस्कृतिक व्यक्तिमत्त्व, कलाकृती, अभिरुची इत्यादींची विविध कारणे व त्यांची मीमांसा	१५	१
विभाग ४ Module 4	प्रभाव आणि सत्तासंबंध राजकीय राजवटी, वाङ्मयीन व सांस्कृतिक सत्ताकेंद्रे यांचा प्रभावाशी असणारा संबंध	१५	१

संदर्भ -

- १) वाङ्मयीन संस्कृती - सुधीर रसाळ, मौज प्रकाशन गृह, पुणे.
- २) तौलनिक साहित्य - वसंत बापट, मौज प्रकाशन गृह, पुणे १९८१.
- ३) ब्रिटीश बॉम्बे आणि पोर्तुगीज गोव्यातील वाङ्मय - आनंद पाटील, ग्रंथाली प्रकाशन, मुंबई.
- ४) मराठी नाटकांवरील इंग्रजी प्रभाव - आनंद पाटील, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
- ५) शेक्सपिअर : जीवन आणि साहित्य - के. रं. शिरवाडकर, राजहंस प्रकाशन, पुणे.
- ६) तौलनिक साहित्य : दिशा आणि तत्त्वे - (संपा.) चंद्रशेखर जहागिरदार, सौरभ प्रकाशन, कोल्हापूर, १९९२.
- ७) शोध शेक्सपिअरचा - वि.वा.शिरवाडकर, सुपर्ण प्रकाशन, पुणे १९८३.
- ८) इब्सेन - अनिरुद्ध कुलकर्णी, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे.
- ९) सिसिफस आणि बेलाक्वा - विलास सारंग, प्रास प्रकाशन, मुंबई १९८२.
- १०) The Influence of English on Marathi - Bhalchandra Nemade, Rajhauns Vitaran, Pune, 2002.
- ११) टीकास्वयंवर - भालचंद्र नेमाडे, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद.
- १२) अपूर्ण क्रांती - रा.भा.पाटणकर, मौज प्रकाशन, पुणे
- १३) ओवी ते लावणी - श्री.रं.कुलकर्णी, प्रकाशक डॉ.र.ना.वरखेडे, धुळे प्र.आ.१९९२
- १४) मराठी गद्याचा इंग्रजी अवतार - द.वा.पोतदार, व्हिनस प्रकाशन, पुणे.
- १५) एकोणिसाव्या शतकातील मराठी गद्य (खंड १ व २) - भा.ल.भोळे, साहित्य अकादमी, नवी दिल्ली.
- १६) विसाव्या शतकातील मराठी गद्य (खंड १ व २) - भा.ल.भोळे, साहित्य अकादमी, नवी दिल्ली.
- १७) गेल्या अर्धशतकातील मराठी कादंबरी - (संपा.) विलास खोले, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई,
- १८) रहिमतपूरकरांची निबंधमाला - गो.पु.देशपांडे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई,
- १९) Bringing modernity home - Prachi Gurjarpadhye, Indian Institute of Advanced Study, 2014.
- २०) मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (खंड ४, ५, ६) - मराठी साहित्य परिषद, पुणे.
- २१) सार्वजनिक सत्यधर्म - (संपा.) अरुण शिंदे, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०११.
- २२) सत्यशोधकांचा शेतकरी विषयक विचार - (संपा.), अरुण शिंदे, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१२.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र तीन / SEM.III

अभ्यासपत्रिका क्र. ११

समीक्षा सिद्धांत आणि उपयोजन

(Samiksha Sidhant Ani Upayojan)

उद्दिष्ट्ये :

- १) उपयोजित समीक्षेतील काही समीक्षेचे स्वरूप माहिती करून घेणे.
- २) समाजशास्त्रीय व आदिबंधात्मक समीक्षा या समीक्षाप्रवाहांचा विचार करणे.
- ३) प्रत्यक्ष उपयोजित समीक्षेचे उपयोजन म्हणून निवडक साहित्यकृतींचा विचार करणे.

विभाग Module	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	उपयोजित समीक्षेचे स्वरूप <ul style="list-style-type: none">■ साहित्यसमीक्षेचे स्वरूप-आधुनिकता आणि समीक्षाप्रवाह■ उपयोजित समीक्षेचे प्रकार-मानसशास्त्रीय, आदिबंधात्मक समाजशास्त्रीय मार्क्सवादी, रुपवादी, संहितालक्षी	१५	१
विभाग २ Module 2	समाजशास्त्रीय समीक्षा <ul style="list-style-type: none">■ समाजशास्त्रीय समीक्षा-एकोणिसावे शतक, हिप्पोलिन तेनची त्रिसूत्रे■ मराठीतील समाजशास्त्रीय समीक्षा स्वरूप■ उपयोजित साहित्यकृती-धूळमाती (कादंबरी)-कृष्णात खोत	१५	१
विभाग ३ Module 3	आदिबंधात्मक समीक्षा <ul style="list-style-type: none">■ आदिबंधात्मक समीक्षा-मानसशास्त्र आणि आदिबंध-सिगमंड फ्रॉइड, सी.जे. युंग■ मराठीतील आदिबंधात्मक समीक्षा■ उपयोजित साहित्यकृती-मातीचे पाय (काव्यसंग्रह) रमेश इंगळे	१५	१

विभाग ४ Module 4	मार्क्सवादी समीक्षा <ul style="list-style-type: none"> ■ मार्क्सवादी साहित्यविचार, पाया आणि इमला ■ मराठीतील मार्क्सवादी समीक्षा ■ उपयोजित साहित्यकृती- <i>अवकाळी पावसादरम्यानची गोष्ट</i> (कादंबरी) आनंद विंगकर 	१५	१
---------------------	---	----	---

संदर्भ -

- १) *आधुनिक समीक्षा सिद्धांत* - मिलिंद मालशे, अशोक जोशी, मौज प्रकाशन, मुंबई आ. २, २०१३.
- २) *साहित्यसिद्धांत* - अनु. स.ग. मालशे.
- ३) *साहित्यशास्त्र स्वरूप आणि समस्या* - वसंत पाटणकर, पद्मगंगा प्रकाशन, पुणे, आ. १, २०१५.
- ४) *साहित्याचे संदर्भ* - हरिश्चंद्र थोरात, मौज मुंबई, आ. १, २००५.
- ५) *सौंदर्यमीमांसा* - रा.भा. पाटणकर, कॉन्टिनेंटल पुणे, आ. २, २००६.
- ६) *कविता आणि प्रतिमा* - सुधीर रसाळ, मौज प्रकाशन, मुंबई.
- ७) *वाङ्मयीन वाद : संकल्पना व स्वरूप* - संपा. सीताराम रायकर व इतर, मेहता प्रकाशन, आ. १, १९९०.
- ८) *नवसमीक्षा : काही प्रवाह* - गो.म. कुलकर्णी, मेहता प्रकाशन, पुणे, १९८२.
- ९) *समीक्षामीमांसा*- गंगाधर गाडगीळ.
- १०) *साहित्य आणि समाज* - गो.मा. पवार गौरवग्रंथ, संपा. नागनाथ कोतापळे, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, आ. १, २००७.
- ११) *साहित्य समाज आणि संस्कृती* - दिगंबर पाध्ये, लोवाङ्मय ग्रह, आ. २.
- १२) *साहित्याचा अन्वयार्थ* - नागनाथ कोतापळे, मेहता प्रकाशन, आ. १.
- १३) *आदिबंधात्मक समीक्षा* - म.सु. पाटील, निहारा प्रकाशन.
- १४) *साठोत्तरी मराठी कविता* - म.सु. पाटील, लोकवाङ्मय गृह प्रकाशन, मुंबई.
- १५) *साठोत्तरी मराठी कविता* - केशव सट्टे, संपा. लोकवाङ्मय गृह प्रकाशन, मुंबई.
- १६) *अवकाळी पावसाच्या निमित्ताने* - संपा. सतीश कामत, लोकवाङ्मय गृह प्रकाशन, मुंबई.
- १७) *मार्क्सवादी साहित्यविचार* - के.रं. शिरवाडकर, कॉन्टिनेंटल प्रकाशन, पुणे, १९८०.
- १८) *समकालीन मराठी साहित्य : स्वरूप आणि समीक्षा* - दत्ता पाटील, नीलेश शेळके (संपा.) अक्षरदालन, कोल्हापूर, २०१८.

- १९) समीक्षापद्धती : सिद्धांत आणि उपयोजन - रवींद्र ठाकूर व नंदकुमार मोरे, पद्मगंगा प्रकाशन, पुणे, २०११.
- २०) मराठी कादंबरीची उपयोजित समीक्षा - गोमटेश्वर पाटील, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१४.
- २१) मराठी कादंबरी : तत्त्व आणि सिद्धांत - गोमटेश्वर पाटील, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१३.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र तीन / SEM. III

अभ्यासपत्रिका क्र. १२.१

संस्कृती अभ्यास

(Sanskriti Abhyas)

उद्दिष्टे

१. संस्कृती अभ्यास या ज्ञानशाखेची ओळख करून घेणे.
२. बदलत्या सामाजिक आणि राजकीय संदर्भात साहित्य संस्कृती यांच्या संबंधाचा अभ्यास करणे.
३. आंतरविद्याशाखीय अभ्यास पद्धतीची ओळख करून घेणे.
४. साहित्य आणि इतर अभिव्यक्तिरूपांच्या परस्पर संबंधांचा संस्कृती अभ्यासावरील प्रभाव अभ्यासणे.

अ.क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	संस्कृती अभ्यास: संकल्पना आणि स्वरूप <ul style="list-style-type: none">■ संस्कृती संकल्पना व्याप्ती व संस्कृतीचे घटक■ संस्कृती-उपसंस्कृती (होगर्ट व हॉल)	१५	१
विभाग २ Module 2	संस्कृती अभ्यास : समाज आणि इतिहास <ul style="list-style-type: none">■ संस्कृती अभ्यास संकल्पनेचा मागोवा■ मराठी, भारतीय, जागतिक■ संस्कृती आणि साहित्य अंतःसंबंध■ संस्कृती अभ्यासाचे महत्त्व■ संस्कृती अभ्यास आंतरविद्याशाखीय दृष्टी - पुरातत्त्व-लोककला-कला, मानव्यविद्या	१५	१
विभाग ३ Module 3	संस्कृती, समाज, प्रभुत्वसंबंध <ul style="list-style-type: none">■ संस्कृती अभ्यासाच्या दिशा■ प्रभुत्वसंबंध सापेक्षता आणि संस्कृती■ महाराष्ट्रातील संस्कृतिप्रवाह जातसमूह- स्त्रिया,	१५	१

	दलित, वंचित, आदिवासी आणि साहित्य		
विभाग ४ Module 4	संस्कृतिअभ्यास राजकीय परिप्रेक्ष्य <ul style="list-style-type: none"> ■ संस्कृती, इतिहास आणि राजकारण ■ राजकीय वसाहतवाद व समजांतर्गत सांस्कृतिक वर्चस्ववाद ■ आधुनिक: देशीवाद आणि आधुनिकोत्तर वाद 	१५	१

संदर्भ:

१. मराठी लोकांची संस्कृती - इरावती कर्वे, देशमुख अॅण्ड कंपनी, १९५१.
२. आधुनिक मराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी - गो. म. कुलकर्णी, मेहता प्रकाशन, पुणे, १९९४.
३. प्राचीन भारत की संस्कृति और सभ्यता - राजकमल प्रकाशन, दिल्ली, १९९३.
४. पुराणकथा आणि वास्तवता - दामोदर कोसंबी, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, १९९८.
५. वाङ्मय प्रकाराची संकल्पना - चंद्रशेखर जहागिरदार, समाविष्ट वाङ्मयाचे अध्यापन, (संपा.) द. दि. पुंडे, मेहता प्रकाशन, पुणे, १९९४.
६. वाङ्मयीन संस्कृती - सुधीर रसाळ, मौज प्रकाशन, मुंबई, २०१२.
७. मराठी साहित्य, समाज आणि संस्कृती - वसंत आबाजी डहाके, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई-२००६.
८. जीर्णोद्धार - श्री. मा. भावे, लोकवाङ्मय गृह प्रकाशन, मुंबई.
९. स्मृतिभ्रंशानंतर - गणेश देवी, अनु. म. सु. पाटील, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे-२००९.
१०. मूल्यभानाची सामग्री - हरिश्चंद्र थोरात, शब्द प्रकाशन मुंबई, २०१६.
११. आदिवासी लोककथा : संकल्पना आणि स्वरूप - दीपककुमार वळवी, स्वच्छंद प्रकाशन, कोल्हापूर, २०१५.
१२. मराठी आदिवासी साहित्य - प्रा.डॉ. अमर कांबळे, निर्मिती प्रकाशन, कोल्हापूर, २०१७.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks - 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र तीन / SEM. III

अभ्यासपत्रिका क्र. १२.२

तौलनिक साहित्याभ्यास

(Toulanik Sahityabhyas)

उद्दिष्टे

१. तौलनिक साहित्याभ्यासाची संकल्पना व स्वरूप समजावून घेणे.
२. विश्वसाहित्य, राष्ट्रीय साहित्य व सर्वसाधारण साहित्य या संकल्पनांचे परस्परसंबंध अभ्यासणे.
३. भारतीय साहित्याबाबतचे विविध दृष्टिकोन अभ्यासणे.
४. साहित्याचे वर्गीकरण व साहित्यातील वाद-संप्रदाय यांचा अभ्यास करणे.

अ.क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	तौलनिक साहित्याभ्यास : संकल्पना व स्वरूप <ul style="list-style-type: none">■ तौलनिक साहित्याभ्यासाच्या उदयाची पार्श्वभूमी■ तुलनेची संकल्पना■ मित्शेलचे तुलनेविषयी तीन सिद्धांत■ तेनची त्रिसूत्री	१५	१
विभाग २ Module 2	तौलनिक साहित्याभ्यासाचे मूलभूत आधार <ul style="list-style-type: none">■ राष्ट्रीय साहित्य, विश्वसाहित्य आणि सर्वसाधारण साहित्य संकल्पना/चर्चा	१५	१
विभाग ३ Module 3	तौलनिक साहित्याभ्यासाची वैशिष्ट्ये <ul style="list-style-type: none">■ तुलना : साहित्याभ्यासाचे साधन■ वाङ्मय परंपरा-वाङ्मयाचा अभ्यास■ अभिव्यक्ती, सांस्कृतिक-सामाजिक आदान प्रदान	१५	१
विभाग ४ Module 4	तौलनिक साहित्याभ्यासाच्या दिशा/शोधक्षेत्रे <ul style="list-style-type: none">■ द्वैभाषिक साहित्यकृतींचा अभ्यास■ आशयसूत्रांचा अभ्यास■ वाङ्मय प्रकारांचा अभ्यास■ वाङ्मयीन कालखंडाचा अभ्यास■ वाङ्मय प्रवाह आणि चळवळी यांचा अभ्यास	१५	१

संदर्भ:

१. तौलनिक साहित्याभ्यास - वसंत बापट, मौज प्रकाशनगृह, मुंबई, १९८१.
२. तौलनिक साहित्य : नवे सिद्धांत आणि उपयोजन - आनंद पाटील, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद, १९९८.
३. तौलनिक साहित्याभ्यास : तत्त्वे व दिशा - संपा. चंद्रशेखर जहागिरदार, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे, १९९२.
४. साहित्यसिद्धांत - रेने वेलेक, अनु. स.ग. मालशे.
५. ब्रिटिश बॉम्बे आणि पोर्तुगीज गोव्यातील वाङ्मय - आनंद पाटील, ग्रंथाली प्रकाशन, मुंबई, १९९९.
६. भारतीय साहित्याची संकल्पना (डॉ. चंद्रकांत बांदिवडेकर गौरवग्रंथ) - संपा. द.दि. पुंडे, प्रथमा प्रकाशन, पुणे.
७. Comparative Literature - Indian Dimensions, Swapan Mujumdar.
८. Comparative Literature - Theory and Practice, Amina Deo, Sisirkumar Das.
९. वाङ्मयीन वाद- संपा. सीताराम रायकर, द.दि. पुंडे, मेहता पब्लिकेशन, पुणे, १९९०.
१०. समीक्षेच्या नव्या संकल्पना - मनोहर जाधव. (संपा.), स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद, २००१.
११. भाषांतरमीमांसा - संपा. कल्याण काळे, अंजली सोमण, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, १९९७.
१२. भाषांतरविद्या - संपा. रमेश वरखेडे.
१३. साहित्यसेतू - श्रीधर रंगनाथ कुलकर्णी.
१४. साहित्यातील संप्रदाय - रा.शं. वाळिंबे, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे, १९५०.
१५. कम्पॅरिटिव्ह लिटररी स्टडीज - एस.एस. प्रावर, डकवर्थ (लंडन), १९७३.
१६. तौलनिक साहित्य आणि मध्ययुगीन वाङ्मय - र.बा. मंचरकर, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, २००३.
१७. तुलनात्मक अनुसंधान : अर्थ, तत्त्व, एवं समस्याएँ - ई. मोहनदास, हिंदी साहित्य भांडार, लखनऊ, (चतुर्थ भाग) १९६८.
१८. वाङ्मयीन संज्ञा संकल्पना कोश - संपा. प्रभा गणोरकर, वसंत आबाजी डहाके, ग.रा. भटकल फाउंडेशन, मुंबई, २००१.
१९. भारतीय संदर्भात तौलनिक साहित्याभ्यास - गणेश देवी, सौरभ प्रकाशन, कोल्हापूर, १९९२.
२०. तुलनात्मक साहित्य - विश्वनाथ अय्यर, विद्याविहार नई दिल्ली, २००४.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks - 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI
Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र तीन / SEM.III

अभ्यासपत्रिका क्र. १२.३

बोलीअभ्यास

(Boli Abhyas)

उद्दिष्टे :

१. भाषा, बोली आणि समाजाचा परस्परसंबंध अभ्यासणे.
२. प्रमाणभाषा आणि बोली स्वरूप, विशेष समजून घेणे.
३. बोलीभाषांची निर्मितीप्रक्रिया अभ्यासणे.
४. बोलीच्या अभ्यासाचे महत्त्व समजून घेणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	भाषा, बोली आणि समाज भाषा व बोली यांचे समाजातील स्थान, समाजाशी सहसंबंध, बोलीची समाजविशिष्टता, भाषा व बोलीचे कार्य	१५	१
विभाग २ Module 2	बोली : स्वरूप, वैशिष्ट्ये प्रमाणभाषा व बोली, बोली म्हणजे काय? बोली आणि प्रमाणभाषेतील फरक, कार्यक्षेत्रे, बोलीभाषांची क्षेत्रविशिष्टता, बोलीभाषेची विविध वैशिष्ट्ये	१५	१
विभाग ३ Module 3	बोलीभाषांची निर्मिती बोलीभाषांची निर्मितीप्रक्रिया, बोलीभाषांमधील परिवर्तनाची प्रक्रिया, सीमा, इतर भाषा-बोलींचा प्रभाव	१५	१
विभाग ४ Module 4	बोली अभ्यासाचे महत्त्व बोलींचे समाजातील बदलते स्थान, बोलींवरील संकटे, बोली अभ्यासाची आवश्यकता	१५	१

संदर्भग्रंथ

१. ध्वनिविचार - ना.गो. कालेलकर, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९५५.
२. भाषा आणि संस्कृती - ना.गो. कालेलकर, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९६२.
३. भाषा : इतिहास आणि भूगोल - ना.गो. कालेलकर, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९६४.
४. निवडक भाषा आणि जीवन - कल्याण काळे, आणि मृणालिनी शहा, (संपा.) मेहता, पुणे, १९९८.
५. बोलीभाषांचा अभ्यास (लेख) - सु.बा. कुलकर्णी, भाषा व साहित्य संशोधन, खंड पहिला, (संपा. वसंत जोशी), महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे.
६. मराठी भाषा उद्गम आणि विकास - कृ.पा. कुलकर्णी, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, २००९.
७. मराठी भाषेचा आर्थिक संसार - अशोक केळकर, मराठवाडा साहित्य परिषद, औरंगाबाद, १९७७.
८. मध्यमा : भाषा आणि भाषाव्यवहार - अशोक केळकर, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, १९९६.
९. वैखरी : भाषा आणि भाषाव्यवहार - अशोक केळकर, मॅजेस्टिक, मुंबई, १९८३.
१०. रुजुवात - अशोक केळकर, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, २००८.
११. मराठी भाषेचे मूळ - विश्वनाथ खैरे, संमत प्रकाशन, पुणे, १९७९.
१२. सामाजिक भाषाविज्ञान - प्रभाकर आणि गोखले, चारुता (संपा.), प्रभाकर जोशी, निराली, पुणे, १९९९.
१३. भाषा आणि भाषाविज्ञान - रमेश धोंगडे, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे, २००६.
१४. सामाजिक भाषाविज्ञान : कक्षा आणि अभ्यास - जयश्री पाटणकर, ससंदर्भ, नाशिक, २००५.
१५. ग्रांथिक मराठी भाषा आणि कोकणी बोली - अ.का. प्रियोळकर, पुणे विद्यापीठ, पुणे, १९६६.
१६. भयंकर सुंदर मराठी भाषा - द.दि. पुंडे, मॅजेस्टिक प्रकाशन, मुंबई, २००४.
१७. साहित्यधारा - श्री.म. माटे, ठोकळ प्रकाशन, पुणे, १९६४.
१८. झाडी बोली - हरिश्चंद्र बोरकर.
१९. आधुनिक भाषाविज्ञान : सिद्धांत आणि उपयोजन - मिलिंद मालशे, लोकवाङ्मय, मुंबई, १९९८.
२०. भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक - मालशे-इनामदार-सोमण, संजय, पुणे, १९८२.

२१. वृद्धी : भाषेचे आणि भाषाभ्यासाचे विकसन - दिनेश द. माहुलकर, राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई, २०००.
२२. भाषाविवेक - मंगेश विठ्ठल राज्याध्यक्ष, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे, १९९७.
२३. भाषा : स्वरूप, सामर्थ्य व सौंदर्य - वामन केशव लेले, राजहंस प्रकाशन, पुणे, २००५.
२४. समाजभाषाविज्ञान प्रमुख संकल्पना - रमेश वरखेडे, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर, २००१.
२५. नागपुरी बोली भाषाशास्त्रीय अभ्यास - वसंत कृष्णा वऱ्हाडपांडे, इंदिरा प्रकाशन, नागपूर, १९७२.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI
Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र तीन / SEM.III

अभ्यासपत्रिका क्र. १२.४

ग्रंथ इतिहास

(Granth Itihas)

उद्दिष्ट्ये :

१. ग्रंथ इतिहासाची संकल्पना व स्वरूप समजून घेणे.
२. मुद्रणपूर्व मराठीतील ग्रंथव्यवहार अभ्यासणे.
३. ग्रंथ इतिहासाच्या विविध पद्धती व दृष्टिकोन यांचा परिचय करवून घेणे.
४. हस्तलिखितांच्या संशोधनाचे पद्धतीशास्त्र अभ्यासणे.
५. पाठचिकित्साशास्त्राचे महत्त्व व स्वरूप अभ्यासणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	<p>ग्रंथ-इतिहास-संकल्पना व स्वरूप</p> <ul style="list-style-type: none">■ ग्रंथ-इतिहासलेखनाची संकल्पना■ एक सांस्कृतिक उत्पादन म्हणून ग्रंथव्यवहाराचा अभ्यास : ग्रंथांच्या निर्मितीमागील प्रेरणा, त्यांचा प्रसार आणि समाजावरील त्यांचा परिणाम■ ग्रंथ इतिहास- इतिहास, समाजशास्त्र आणि वाङ्मयीन समीक्षा या तीन ज्ञानशाखांना स्पर्श करणारे आंतरविद्याशाखीय अभ्यासक्षेत्र■ ग्रंथ-इतिहासलेखनाची विविध अंगे- ग्रंथनिर्मितीच्या प्रेरणा, ग्रंथांचा वाचकवर्ग, प्रकाशनसंस्था, नियतकालिके, ग्रंथालये इत्यादींचे इतिहास, ग्रंथांचे टिकणे आणि नाहीसे होणे, ग्रंथांची मांडणी, मुखपृष्ठ, बांधणी इत्यादींचे इतिहास	१५	१

विभाग २ Module 2	मुद्रणपूर्व मराठीतील ग्रंथव्यवहार <ul style="list-style-type: none"> ■ मुद्रणपूर्व काळातील ग्रंथनिर्मितीच्या प्रेरणा : धार्मिक व पंथीय ■ मुद्रणपूर्व काळातील ग्रंथलेखनाचे प्रकार ■ सांकेतिक लिप्या व मोडी लिपी ■ महानुभाव व वारकरी पंथीयांच्या ग्रंथलेखनपद्धती ■ मुद्रणपूर्व मराठीतील ग्रंथांचे लेखन, सजावट, कागदांचे प्रकार, ग्रंथांची बांधणी, ग्रंथांचे वितरण व संवर्धन. 	१५	१
विभाग ३ Module 3	हस्तलिखितांचे संशोधन <ul style="list-style-type: none"> ■ मुद्रणपूर्व काळातील हस्तलिखितांचे प्रकार ■ हस्तलिखितांची वैशिष्ट्ये ■ हस्तलिखितांची उपलब्धी, जतन व संवर्धन करण्याचे मार्ग ■ हस्तलिखितांची कालनिश्चिती करण्याच्या कसोट्या ■ संहितांचा संख्याशास्त्रीय अभ्यास करण्याच्या पद्धती 	१५	१
विभाग ४ Module 4	पाठचिकित्साशास्त्र <ul style="list-style-type: none"> ■ 'पाठचिकित्सा' संकल्पना व स्वरूप ■ पाठचिकित्सा करण्याची आवश्यकता ■ हस्तलिखितांच्या नकला, नकलाकारांकडून होणारे दोष व त्यांचे प्रकार, पाठभेद का निर्माण होतात ■ पाठचिकित्सकाचे कार्य ■ पाठचिकित्सेच्या दोन पद्धती-ज्ञातृनिष्ठ व ज्ञेयनिष्ठ ■ पाठचिकित्साशास्त्राची मार्गदर्शक तत्त्वे ■ पाठचिकित्साशास्त्राची परिभाषा 	१५	१

संदर्भग्रंथ

१. मराठी ग्रंथमुद्रणाची वाटचाल - शं.गो. तळपुळे.
२. मराठी ग्रंथप्रकाशनाची २०० वर्षे - शरद गोगटे, राजहंस, पुणे २००८.
३. मराठी ग्रंथांचे आदर्श संग्रहालय - अ.का. प्रियोळकर, मुंबई मराठी साहित्य संघ, १९६९.
४. मराठी दोलामुद्रिते - अ.का. प्रियोळकर, आर.आर. गवसकर, मुंबई मराठी साहित्य संग्रहालय, १९६१.
५. आधुनिक मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी - गो.म. कुळकर्णी, मेहता प्रकाशन, पुणे, १९९४.
६. विष्णुपंत भागवत गौरवग्रंथ - भागवत स्मारक समिती, १९८४.
७. सोन्याबापू ढवळे गौरवग्रंथ.
८. सदानंदयात्रा - सदानंद भटकळ.

९. किलोस्करिय - मंगेश कश्यप.
१०. 'कवितारती' ची वाङ्मयीन कामगिरी - आशुतोष पाटील.
११. निर्णयसागरची अक्षरसाधना - पु.बा. कुळकर्णी.
१२. मुद्रणपर्व - दीपक घारे.
१३. ग्रंथ, ग्रंथालय - ग्रंथसंस्कृती- प्रदीप कर्णिक.
१४. ग्रंथपुण्यसंपत्ती - प्रदीप कर्णिक.
१५. भारतीय ग्रंथमुद्रण - बापूराव नाईक.
१६. अक्षरनिष्ठांची मांदियाळी - अरुण टिकेकर.
१७. लीळा पुस्तकांच्या - नीतीन रिंढे.
१८. भाषा व साहित्य : संशोधन खंड १, २ व ३ - संपादक-वसंत जोशी, म.सा. परिषद, १९८१.
१९. सूचींची सूची - सु.रा. चुनेकर, मुंबई विद्यापीठ, मराठी विभाग.
२०. ग्रंथसूचीशास्त्र - ना.बा. मराठे (महाराष्ट्र राज्य ग्रंथालय संघ प्रकाशन, मुंबई).
२१. ग्रंथवर्णन आणि ग्रंथसूची - रा.के. लेले (जोशी-लोखंडे प्रकाशन, पुणे), १९८३.
२२. ग्रंथ-सूची-शास्त्र - शंकर गणेश दाते (समाविष्ट-मराठी ग्रंथ सूची, खंड १), पुणे, १९७३.
२३. सूचिसाहित्य - भ.श्री. पंडित ('मराठी संशोधन पत्रिका' वर्ष १९, अंक ४ जुलै, १९७२).
२४. मराठी सूचिकार्यांची वाटचाल - शंकर नारायण बर्वे (समाविष्ट- 'ग्रंथालयविचार' (वा.विं. भट गौरवग्रंथ), महाराष्ट्र राज्य ग्रंथालय संघ प्रकाशन, मुंबई)
२५. मराठी भाषा व वाङ्मयसंशोधन आणि ग्रंथसूची - वसंत विष्णू कुलकर्णी ('साहित्यसूची' जुलै, १९८९).
२६. साधनचिकित्सा व पाठचिकित्सा - अ.का. प्रियोळकर ('दमयंतीस्वयंवर' या ग्रंथाची प्रस्तावना)
२७. पाठनिश्चितीची प्रक्रिया - श्री.ना. बनहट्टी ('महाराष्ट्र साहित्य पत्रिका' डिसेंबर १९६९)
२८. आधुनिक मराठी संहिताचिकित्सा - म.वा. धोंड (मराठी संशोधन मंडळ, मुंबई)
२९. दुर्मिख अक्षरधन, अविनाश सहस्रबुद्धे.
३०. देवनागरी लिपीचा इतिहास - ल.श्री. वाकणकर, दे.लि. घडण-परांजपे, मराठी संशोधन मंडळ, १९६८.
३१. ग्रंथव्यवहार - अ.ह. लिमये, व्हिनस प्रकाशन, पुणे, १९९२.
३२. मराठी ग्रंथप्रकाशनाचे स्वरूप : प्रेरणा व परंपरा - अ. ह. लिमये.
३३. युरोपीयनांनी केलेली मराठी भाषेची सेवा - श्री.म. पिंगे.
३४. ग्रंथसूचींचा अभ्यास - व.वि. कुलकर्णी (यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे 'संदर्भसेवा आणि संदर्भसाधने' या विषयांतर्गत पाठ्यपुस्तक), १९९६.
३५. मराठी दोलामुद्रिते - संपा. गंगाधर मोरजे.
३६. कोश व सूची वाङ्मय : स्वरूप आणि साध्य - संपा. सरोजिनी वैद्य, सुषमा पौडवाल, अनिता जोशी, कविता महाजन, राज्य मराठी विकास संस्था, १९९७.
३७. मराठी संशोधनविद्या - उषा देशमुख.

३८. हस्तलिखितांच्या विविध लेखनशैली व प्रकार - सुनिल धीवार ('ज्ञानगंगोत्री' जून-नोव्हें २०१३).
३९. ज्ञानगंगोत्री (मराठी ग्रंथसूचीकार शंकर गणेश दाते जन्मशताब्दी विशेषांक) - जून ते ऑगस्ट २००४.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र तीन / SEM.III

अभ्यासपत्रिका क्र. १२.५

ग्रंथप्रकाशन आणि संपादन

(Granth Prakashan Aani Sampadan)

उद्दिष्टे :

१. ग्रंथ प्रकाशनाचे स्वरूप ध्यानात घेणे.
२. ग्रंथप्रकाशन, ग्रंथव्यवहार व प्रकाशनसंस्कृती याविषयी माहिती घेणे.
३. ग्रंथनिर्मितीतील बारकावे समजून घेणे.
४. तसेच मुद्रणप्रक्रिया व त्यामध्ये होत असलेले बदल ध्यानात घेणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	ग्रंथनिर्मिती व्यवहाराचे स्वरूप प्रकाशन व्यवहार- घटकस्वरूप - कार्ये - मुद्रणप्रत - मुद्रितशोधन - मुखपृष्ठ - मांडणी - मुद्रण - वितरक - स्वामित्व हक्क - लेखक करार - ग्रंथनोंदणी - आवृत्ती - पुनर्मुद्रण.	१५	१
विभाग २ Module 2	मुद्रणपूर्व संस्करण प्रक्रिया हस्तलिखित शोध - डिटीपी - मुखपृष्ठ - सजावट - मांडणी - मुद्रणप्रक्रिया	१५	१
विभाग ३ Module 3	ग्रंथरचना प्रक्रिया कागदस्वरूप - ग्रंथकार - मुद्रणपद्धती - बांधणी - टंकनिश्चिती (फॉन्ट)	१५	१
विभाग ४ Module 4	ग्रंथवितरण विक्रेताप्रकार - वितरणव्यवस्था - ग्रंथालय - वाचक - जाहिरात - समीक्षा - आवृत्ती - प्रोमो	१५	१

संदर्भग्रंथ

१. संपादन कला आणि शास्त्र - शुभदा धारूरकर, व्ही.एस. धारूरकर प्रकाशन, औरंगाबाद, १९८५.
२. ग्रंथव्यवहार - अ.ह. लिमये, व्हीनस प्रकाशन, पुणे. १९५२.
३. प्रकाशनविश्व - मोहन वसंत वैद्य, प्रकाशन विश्व, पुणे, २००९.
४. ग्रंथ आणि ग्रंथालय - अ.ना. साठे, किताबमिनार प्रकाशन, पुणे.
५. ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र - वि.वि. कुलकर्णी, पिंपळापुरे बुक डिस्ट्रीब्युटर्स, नागपूर १९७४.
६. ग्रंथालय शासन - वि.वि. कुलकर्णी, सुविचार प्रकाशन, नागपूर, १९७४.
७. हस्तलिखितांची वर्णनात्मक नामावली - सुरेंद्र गावस्कर, मराठी संशोधन मंडळ, मुंबई, १९७२.
८. भावे प्रयोग, अ.ह. भावे.
९. मराठी ग्रंथप्रकाशनाची दोनशे वर्षे - शरद गोगटे, राजहंस प्रकाशन, पुणे, २००८.
१०. पॉप्युलरचे अंतरंग - किशोर आरास, (संपा.) ग्रंथाली प्रकाशन, मुंबई, २०१५.
११. श्री. पु. भागवत व्यक्ती आणि वाङ्मय - वासंती इनामदार, (संपा.)
१२. विष्णुपंत भागवत - वि.पि. भागवत स्मारक समिती, १९८४.
१३. मुद्रणपर्व - दीपक घारे.
१४. सदानंदयात्रा - सदानंद भटकळ.
१५. ग्रंथव्यवहार - अ.ह. लिमये.
१६. मराठी ग्रंथप्रकाशनाचे स्वरूप व परंपरा - ह.अ. भावे.
१७. मराठी प्रकाशनव्यवसाय परिचय - शरद गोगटे.
१८. पॉप्युलर रीतिपुस्तक - मृदुला जोशी आणि रामदास भटकळ, हर्ष प्रकाशन, मुंबई, २०१५.
१९. मुद्रणप्रवेश - शं.रा. दाते, लोकसंग्रह कारखाना, पुणे, १९३७.
२०. मुद्रण व्यवस्थापन - व्ही.जी. देवकुळे, पुणे, १९५६.
२१. भाषिक सर्जन आणि उपयोजन - गवस राजन, शिंदे अरुण, पाटभल गोमटेश, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१२.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks - 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI
Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र चौथे / SEM.IV

अभ्यासपत्रिका क्र. १३

समाजभाषाविज्ञान

(Samajbhashavidnyan)

उद्दिष्ट्ये :

१२. समाजभाषाविज्ञानाचे स्वरूप समजून घेणे.
१३. समाजभाषाविज्ञानातील विविध सिद्धांत, संकल्पनांचा परिचय करून घेणे.
१४. समाज, संस्कृती आणि भाषा यामधील परस्पर संबंध समजून घेणे.
१५. समाजभाषाविज्ञानाची व्याप्ती समजून घेणे.
१६. भाषाव्यवहाराची विविधता समजून घेता येईल.
१७. भाषासंपर्काचे स्वरूप अभ्यासता येईल.
१८. भाषिक नियोजन म्हणजे काय ते समजून घेता येईल.
१९. बहुभाषिक देशांतील भाषिक प्रश्नांचा परिचय होईल.
२०. भाषिक नियोजनाची उद्दिष्ट्ये जाणून घेता येतील.
२१. भाषाशिक्षणाचे स्वरूप आणि भाषाशिक्षणाच्या विविध बाजूंचा अभ्यास करता येईल.
२२. मराठीच्या विविध बोलींचा समाजभाषावैज्ञानिक विचार करता येईल.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	भाषाव्यवहार आणि भाषासंपर्क भाषिक समाज, समाजातील विविध सामाजिक गट आणि भाषाव्यवहार, भाषासंपर्काची विविधता, व्यक्तिबोली संपर्क, शेजार भाषासंपर्क, परकीय भाषासंपर्क	१५	१

विभाग २ Module 2	भाषानियोजन आणि भाषाशिक्षण बहुभाषिकता, समाजाचे भाषिक प्रश्न, भाषिक सवयी, शब्दसंग्रह, भाषेचे सामाजिक स्थान, भाषा जतन, भाषिक नियोजनाच्या पायऱ्या, भाषाविकास, भाषा शिक्षणाचे माध्यम, स्वभाषा शिक्षण, आदिवासी आणि इतर मागास समाजगटांचे भाषाशिक्षण	१५	१
विभाग ३ Module 3	समाजभाषाविज्ञान आणि इतर अभ्यासशाखा समाजभाषाविज्ञान आणि समाजशास्त्र, समाजभाषाविज्ञान आणि मानववंशशास्त्र, समाजभाषाविज्ञान आणि संस्कृतीविज्ञान	१५	१
विभाग ४ Module 4	समाजभाषाविज्ञान आणि मराठीच्या प्रमुख बोली बोली आणि समाज, बोली भूगोल, बोलीभाषांची निर्मिती, बोलींच्या क्षेत्रमर्यादा, सामाजिक बोलीविज्ञान, अहिराणी, कोकणी, वऱ्हाडी आणि चंदगडी बोली	१५	१

संदर्भग्रंथ

१. भाषा आणि संस्कृती - ना. गो. कालेकर, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९६२.
२. भाषा : इतिहास आणि भूगोल - कालेकर, ना. गो., मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९६४.
३. मराठी शब्दसमीक्षा - मु. श्री. कानडे, सन पब्लिकेशन, पुणे, १९८९.
४. निवडक भाषा आणि जीवन - कल्याण काळे, आणि मृणालिनी शहा, (संपा.) मेहता पब्लिकेशन पुणे, १९९८.
५. मराठी भाषेचा आर्थिक संसार - अशोक केळकर, मराठवाडा साहित्यपरिषद, औरंगाबाद, १९७०.
६. मध्यमा : भाषा आणि भाषाव्यवहार - अशोक केळकर, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, १९९६.
७. वैखरी : भाषा आणि भाषाव्यवहार - अशोक केळकर, मॅजेस्टिक प्रकाशन, १९३८.
८. मराठी भाषेचे मूळ- विश्वनाथ खैरे, संमत प्रकाशन, पुणे, १९७९.
९. द्रविण महाराष्ट्र - विश्वनाथ खैरे, साधना प्रकाशन, पुणे, १९७६.
१०. भाषाव्यवहार व भाषाशिक्षण - सुरेन्द्र ग्रामोपाध्ये, (संपा.)कासेगाव एज्युकेशन सोसायटी, कासेगाव, २००६.
११. अभिनव भाषाविज्ञान - गं. ना. जोगळेकर, सुविचार प्रकाशन मंडळ, पुणे, १९८७.
१२. मराठी भाषेचा इतिहास - गं. ना. जोगळेकर, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे, २००५.

१३. सामाजिक भाषाविज्ञान - प्रभाकर जोशी, आणि चारुता गोखले, (संपा.), निराली प्रकाशन, पुणे, १९९९.
१४. सामाजिक भाषाविज्ञान - रमेश धोंगडे, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे, २००६.
१५. सामाजिक भाषाविज्ञान - रमेश धोंगडे, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे, २००६.
१६. अर्वाचीन मराठी : एक भाषावैज्ञानिक अभ्यास - रमेश धोंगडे, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे, १९८३.
१७. साहित्याची भाषा- भालचंद्र नेमाडे, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद, १९८९.
१८. सामाजिक भाषाविज्ञान : कक्षा आणि अभ्यास - जयश्री पाटणकर, संदर्भ प्रकाशन, नाशिक, २००५.
१९. ग्रांथिक मराठी भाषा आणि कोकणी बोली - अ. का. प्रियोळकर, पुणे विद्यापीठ, पुणे, १९६६.
२०. भयंकर सुंदर मराठी भाषा - द. दि. पुंडे, मॅजेस्टिक प्रकाशन, मुंबई, २००४.
२१. आधुनिक भाषाविज्ञान : सिद्धांत आणि उपयोजन - मालशे मिलिंद, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, १९९८.
२२. भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक - मालशे-इनामदार-सोमण (संपा.), संजय प्रकाशन, पुणे, १९८२.
२३. वृद्धी : भाषेचे आणि भाषाभ्यासाचे विकसन - दिनेश द. माहुलकर, राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई, २०००.
२४. समाजभाषाविज्ञान आणि मराठी कादंबरी - नंदकुमार मोरे, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, २०१२.
२५. भाषाविवेक - मंगेश विठ्ठल राज्याध्यक्ष, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे, १९९७.
२६. भाषा : स्वरूप, सामर्थ्य व सौंदर्य - वामन केशव लेले, राजहंस प्रकाशन, २००५.
२७. समाजभाषाविज्ञान प्रमुख संकल्पना - रमेश वरखेडे, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर, २००३.
२८. संज्ञापनविद्या आणि ललितकला - रमेश नारायण वरखेडे, यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक, २००३.
२९. नागपुरी बोली भाषाशास्त्रीय अभ्यास - वसंत कृष्णा वन्हाडपांडे, इंदिरा प्रकाशन, नागपूर, १९७२.
३०. समाजशास्त्रातील मूलभूत संकल्पना - सर्जेराव साळुंखे, मेहता पब्लिकेशन, पुणे, १९९६.
३१. Sociolinguistics - Cambridge, Hudson R. H. Cambridge University Press, 1980.

३२. *Novelists on the Novel By Mirian lott* - Clara Reeve, Rutledge and Kegan Paul-London, 1975.
३३. *The Influence of English on Marathi* - Bhalchandra Nemade, (Republished) Popular Prakashan Pvt. Ltd., 2014
३४. *समाज भाषा विज्ञान की भूमिका* - तेजपाल चौधरी, पंचशील प्रकाशन, जयपूर, १९९५.
३५. *भाषा-विज्ञान* - भोलानाथ तिवारी, किताब महल, इलाहाबाद, १९७५.
३६. *सामाजिक भाषाविज्ञान* - कविता रस्तगी, सुलभ प्रकाशन, लखनऊ, २०००.
३७. *आदिवासी लोककथा : संकल्पना आणि स्वरूप* - दीपककुमार वळवी, स्वच्छंद प्रकाशन, कोल्हापूर, २०१५.
३८. *भारतीय भाषांचे लोकसर्वेक्षण* - संपा. अरुण जाखडे, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, २०१२.
३९. *भाषा आणि जीवन (बोलीविशेषांक)* - संपा. नीलिमा गुंडी, मराठी अभ्यासपरिषद, पत्रिका पुणे, वर्ष ३०, अंक, ४, दिवाळी, २०१२.
४०. *बोलीभाषा संशोधनाच्या नव्या दिशा* - संपा. म.सु. पगारे, आशुतोष पाटील, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगांव, २०१२.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप
Pattern of Question Paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र चौथे / SEM.IV

अभ्यासपत्रिका क्र. १४.१

वाङ्मयीन संस्कृती

(Vangmayin Sanskruti)

उद्दिष्टे :

- १) वाङ्मयीन अभिरूचीचा वाङ्मयीन संस्कृतीवर कसा प्रभाव पडतो हे तपासणे.
- २) कोणत्याही काळात समाज प्रबोधनासाठी वाङ्मयीन संस्कृती कशाप्रकारे कारणीभूत ठरते याचा विचार करणे.
- ३) वाङ्मयीन संस्कृतीचे स्वरूप तपासणे.
- ४) वाङ्मयीन संस्कृती बदलांमध्ये परिणाम करणाऱ्या वेगवेगळ्या घटकांचा विचार करणे

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching House	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	वाङ्मयीन अभिरूची रूची-अभिरूची, नागर आणि ग्रामीण अभिरूची, विविध समूहांच्या, प्रदेशांच्या अभिरूची लेखक व वाचकांची अभिरूची यांच्यातील आदान-प्रदान, अभिरूची संपर्क	१५	१
विभाग २ Module 2	वाङ्मयीन संस्कृती संघर्ष अभिजन-बहुजन संस्कृती संघर्ष, भाषाशुद्धी व वाङ्मयशुद्धीबद्दलच्या कल्पना, वाद श्लीलअश्लीलतेसंबंधीचे वाद, (भाऊ पाध्ये व बा.सी. मर्ढेकर)अभिव्यक्ती स्वातंत्र्यावरील निर्बंध व त्याविरुद्धचा संघर्ष. (घाशीराम कोतवाल व गांधी मला भेटला) या साहित्यकृतीवरून झालेला वाद) साहित्य संस्थांच्या पातळीवरील	१५	१

	सांस्कृतिक राजकारण		
विभाग ३ Module 3	सामाजिक प्रबोधनासाठी वाङ्मयीन संस्कृतीचे योगदान सत्यशोधकी साहित्य-जलसे, आंबेडकरी जलसे, मेळे, संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीतील वाङ्मयीन आविष्कार, पथनाट्ये, वैचारिक प्रबोधनात्मक निबंधवाङ्मय व नियतकालिके	१५	१
विभाग ४ Module 4	मराठी वाङ्मयीन संस्कृतीची स्थित्यंतरे मराठी साहित्य संमेलनांमधील परिवर्तने वाङ्मयबाह्य घटकांची वाङ्मयीन संस्कृतीवर आक्रमणे मराठी ग्रंथव्यवहाराचा प्रवास, वाङ्मयीन संस्कृतीतील लेखकाची प्रतिमा	१५	१

संदर्भ

१. प्रबोधनातील पाऊलखुणा - गं. बा. सरदार, (संपा.), निर्मलकुमार फडकुले, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे.
२. वाङ्मय संस्कृती - सुधीर रसाळ, मौज प्रकाशन गृह, पुणे.
३. मराठी वाङ्मयाभिरुचीचे विहंगमावलोकन - रा. श्री. जोग, पुणे विद्यापीठ, कै. न.चि. केळकर स्मारक व्याख्यानमाला, ऑक्टो. १९५९.
४. अभिरुची : ग्रामीण आणि नागर - गो. म. कुलकर्णी, प्रकाशक प्र.ल. करंबळेकर, १९७६.
५. साहित्यमूल्ये व अभिरुची - गो. मा. पवार, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद, १९९४.
६. गो. मा. पवार गौरवग्रंथ 'साहित्य आणि समाज' - संपा. नागनाथ कोत्तापल्ले, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे २००७.
७. मराठी साहित्य : इतिहास आणि संस्कृती - वसंत आबाजी डहाके, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.
८. साहित्य संमेलनाच्या मांडवाखालून - कौतिकराव ठाले पाटील, शब्द पब्लिकेशन.
९. एका स्वागताध्यक्षाची डायरी - उत्तम कांबळे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
१०. एका संमेलनाअध्यक्षाची डायरी - उत्तम कांबळे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
११. नवकाव्यातील दुर्बोधता - रा. श्री. जोग
१२. शतकांची विचारशैली खंड १ ते ४ - रमेश धोंगडे, दिलीपराज प्रकाशन प्रा.लि. पुणे.

१३. मराठी भाषिक आणि वाङ्मयीन संस्कृती - कौतिकराव ठाले पाटील, शब्द पब्लिकेशन.
१४. वाचनाच्याची रोजनिशी - सतीश काळसेकर, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
१५. अ. भा. साहित्य संमेलनाच्या स्मरणिका -
१६. आदिवासी साहित्य आणि संस्कृती - भुजंग मेश्राम (प्रफुल्ल शिलेदार), लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
१७. झाडाझडती अर्थात प्रसारमाध्यमांची - जयदेव डोळे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
१८. सत्यशोधकांचे शेतकरी विषयक विचार - अरुण शिंदे (संपा.) दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१२.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप
Pattern of Question Paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र चौथे / SEM.IV

अभ्यासपत्रिका क्र. १४.२

प्रभाव अभ्यास

(Prabhav Abhyas)

उद्दिष्ट्ये :

- १) व्यक्ती, साहित्यकृती, विचार तत्त्व आणि राजकीय/सामाजिक घटना यांचा साहित्यनिर्मितीवर कसा प्रभाव पडतो हे तपासणे.
- २) वसाहतकालीन व वसाहतोत्तर प्रभावातून मराठी साहित्य कसे बदलले याचा विचार करणे.
- ३) प्रभावाच्या अनुरोधाने मराठी रचनाप्रकार समजून घेणे.
- ४) काही महत्त्वाच्या लेखकांच्या अनुषंगाने प्रभावचिकित्सा तपासणे.

विभाग Module	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	प्रभाव आणि निर्मिती प्रेरणा वैचारिक प्रवाहांच्या प्रेरणा (केशवसुत, ह.ना. आपटे, वामन मल्हार जोशी) सामाजिक/राजकीय घटितांमधून प्रेरणा, व्यक्तीच्या प्रभावातून प्रेरणा (म.फुले, म. गांधी, डॉ. आंबेडकर साहित्यकृतीच्या प्रभावातून प्रेरणा)	१५	१
विभाग २ Module 2	वसाहतकालीन व वसाहतोत्तर प्रभाव पाश्चात्य वसाहतवादी प्रभाव, एतद्देशीय परंपरांचा प्रभाव, देशीवाद	१५	१
विभाग ३ Module 3	रचनाप्रकारांचा प्रभावानुरोधाने अभ्यास सॉनेट-सुनीत, गझल, हायकू 'अभंग' या रचनाप्रकाराचा आधुनिक कवितेवरील प्रभाव (म. फुल्यांचे अखंड, माधव ज्युलियन, गोविंदाग्रज, मर्ढेकर, करंदीकर यांचे अभंग)	१५	१
विभाग ४	प्रभावचिकित्सा	१५	१

Module 4	शेक्सपिअर व इब्सेन यांचा मराठी नाटकांवरील प्रभाव भालचंद्र नेमाडे यांचा मराठी कादंबरीवरील प्रभाव नामदेव ढसाळ यांचा मराठी कवितेवरील प्रभाव		
----------	--	--	--

संदर्भ -

- १) वाङ्मयीन संस्कृती - सुधीर रसाळ, मौज प्रकाशन गृह, पुणे.
- २) तौलनिक साहित्य - वसंत बापट, मौज प्रकाशन गृह, पुणे १९८१.
- ३) ब्रिटीश बॉम्बे आणि पोर्तुगीज गोव्यातील वाङ्मय - आनंद पाटील, ग्रंथाली प्रकाशन.
- ४) मराठी नाटकांवरील इंग्रजी प्रभाव - आनंद पाटील, वाङ्मय-लोकवाङ्मय गृह, मुंबई
- ५) शेक्सपिअर जीवन आणि साहित्य - के. रं. शिरवाडकर, राजहंस प्रकाशन.
- ६) तौलनिक साहित्य : दिशा आणि तत्त्वे - (संपा.), चंद्रशेखर जहागिरदार, सौरभ प्रकाशन, कोल्हापूर १९९२.
- ७) शोध शेक्सपिअरचा - वि.वा.शिरवाडकर, सुपर्ण प्रकाशन, पुणे १९८३.
- ८) इब्सेन - अनिरुद्ध कुलकर्णी, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे.
- ९) सिसिफस आणि बेलाक्वा - विलास सारंग, प्रास प्रकाशन, मुंबई १९८२.
- १०) The Influence of English on Marathi - Bhalchandra Nemade, Rajhauns Vitaran, 2002
- ११) टीकास्वयंवर - भालचंद्र नेमाडे, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद
- १२) अपूर्ण क्रांती - रा.भा.पाटणकर, मौज प्रकाशन, पुणे
- १३) ओवी ते लावणी - श्री.रं.कुलकर्णी, प्रकाशक डॉ.र.ना.वरखेडे, धुळे प्र.आ.१९९२
- १४) मराठी गद्याचा इंग्रजी अवतार- द.वा.पोतदार, व्हिनस प्रकाशन, पुणे.
- १५) एकोणिसाव्या शतकातील मराठी गद्य (खंड १ व २) - भा.ल.भोळे, साहित्य अकादमी
- १६) विसाव्या शतकातील मराठी गद्य (खंड १ व २) - भा.ल.भोळे, साहित्य अकादमी
- १७) गेल्या अर्धशतकातील मराठी कादंबरी - (संपा.) विलास खोले, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई
- १८) रहिमतपूरकरांची निबंधमाला - गो.पु.देशपांडे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई

१९) *Bringing modernity home* - Prachi Gurjarpadhye-इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ
अॅडव्हान्स् स्टडी, २०१४.

२०) *मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (खंड ४, ५, ६)* - मराठी साहित्य परिषद, पुणे

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II.

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र चौथे / SEM.IV

अभ्यासपत्रिका क्र. १५

मराठी समीक्षेची वाटचाल

(Marathi Samikshechi Vatchal)

उद्दिष्टे :

- १) मराठी समीक्षाविचाराचे स्वरूप व परंपरा जाणून घेणे.
- २) मराठीतील सैद्धान्तिक व उपयोजित समीक्षेचे स्वरूप माहिती करून घेणे.
- ३) मराठी समीक्षा वाटचालीतील प्रमुख विचारांचा परिचय करून घेणे.

विभाग Module	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	एकोणिसाव्या शतकातील समीक्षाविचार <ul style="list-style-type: none">■ साहित्य आणि समीक्षा - अनुबंध■ एकोणिसाव्या शतकाची पार्श्वभूमी आणि मुद्रणकला■ नियतकालिकातील समीक्षा- भाषांतरयुग■ ललितलेखनातून व्यक्त झालेला विचार- वि.का. राजवाडे, विष्णुशास्त्री चिपळूणकर, का.बा. मराठे	१५	१
विभाग २ Module 2	स्वातंत्र्यपूर्व कालखंडातील समीक्षा <ul style="list-style-type: none">■ श्री.कृ. कोल्हटकर, न.चिं. केळकर, वा.ब. पटवर्धन, लालजी पेंडसे, श्री.व्यं.केतकर, वा.म. जोशी, ना.सी. फडके	१५	१
विभाग ३ Module 3	स्वातंत्र्योत्तर काळातील समीक्षा <ul style="list-style-type: none">■ बदलते पर्यावरण आणि समीक्षेतील नवे दृष्टिकोन- बा.सी. मर्ढेकर, दि.के. बडेकर, कुसुमावती देशपांडे, शरच्चंद्र मुक्तिबोध, रा.भा. पाटणकर, भालचंद्र नेमाडे, म.सु. पाटील, शरद पाटील, गो.मा. पवार	१५	१
विभाग ४ Module 4	मराठी समीक्षा विहंगमावलोकनात्मक समालोचन <ul style="list-style-type: none">■ मराठी समाज, साहित्य आणि समीक्षा स्वरूप, प्रमुख टप्पे, तात्त्विक आणि उपयोजित समीक्षा लेखन व मूल्यमापन	१५	१

संदर्भ -

१. मराठी समीक्षेची वाटचाल - गो.म. कुलकर्णी, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.
२. विसाव्या शतकातील मराठी समीक्षा - संपा. विलास खोले.
३. मराठी साहित्य : प्रेरणा व स्वरूप - १९५०-७५, संपा. गो.मा. पवार, म.द. हातकणंगलेकर, पॉप्युलर प्रकाशन, पुणे, १९८६.
४. टीकास्वर्यंवर - भालचंद्र नेमाडे, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद.
५. निवडक समीक्षा - संपा. गो.मा. पवार, म.द. हातकणंगलेकर, साहित्य अकादमी, आ. १.
६. पोट - द.ग. गोडसे, पॉप्युलर प्रकाशन, पुणे, आ. १, १९६३.
७. मराठीचे साहित्यशास्त्र - मा.गो. देशमुख, १९७६.
८. वाङ्मयीन संस्कृती - सुधीर रसाळ, मौज प्रकाशन, मुंबई.
९. साहित्य आणि अस्तित्वशोध - दिलीप चित्रे.
१०. सृष्टी सौंदर्य आणि साहित्य, शरच्चंद्र मुक्तिबोध.
११. काव्य आणि काव्योदय- वा.ब. पटवर्धन, राजहंस प्रकाशन, पुणे.
१२. निवडक - रा.ग. जाधव, संपा. जया दडकर व इतर, पद्मगंगा प्रकाशन, पुणे.
१३. वाङ्मयीन संज्ञा - संकल्पना कोश, संपा. जया दडकर व इतर.
१४. टीकाहरण - श्रीधर तिळवे.
१५. मराठी टीका - संपा. वसंत दावतर, मेहता प्रकाशन, पुणे.
१६. भारतीय साहित्यशास्त्र - ग.त्र्यं. देशपांडे, पॉप्युलर प्रकाशन, पुणे, आ. १.
१७. अब्राह्मणी साहित्याचे सौंदर्यशास्त्र - शर पाटील, १९८८.
१८. समकालीन मराठी साहित्य : स्वरूप आरणि समीक्षा - (संपा.) दत्ता पाटील, नीलेश शेळके (संपा.) अक्षरदालन, कोल्हापूर, २०१८.
१९. समीक्षा पद्धती : सिद्धांत आणि उपयोजन - रवींद्र ठाकूर, नंदकुमार मोरे, पद्मगंगा प्रकाशन, पुणे.
२०. मराठी कादंबरीची उपयोजित समीक्षा - गोमटेश्वर पाटील, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१४.
२१. मराठी कादंबरी : तत्त्व आणि सिद्धांत - गोमटेश्वर पाटील, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१३.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks - 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र चौथे / SEM.IV

अभ्यासपत्रिका क्र. १६.१

संस्कृती अभ्यास

(Sanskriti Abhyas)

उद्दिष्ट्ये :

१. संस्कृती अभ्यास या ज्ञानशाखेची ओळख करून घेणे.
२. बदलत्या सामाजिक आणि राजकीय संदर्भात साहित्य संस्कृती यांच्या संबंधाचा अभ्यास करणे.
३. आंतरविद्याशाखीय अभ्यास पद्धतीची ओळख करून घेणे.
४. साहित्य आणि इतर अभिव्यक्तिरूपांच्या परस्पर संबंधांचा संस्कृती अभ्यासावरील प्रभाव अभ्यासणे.

विभाग Module	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	संस्कृती अभ्यास : साहित्यासंदर्भात भारतीय व महाराष्ट्रीय साहित्याचा सांस्कृतिक अभ्यास, साम्यभेद, आंतरभारतीय दृष्टी-राष्ट्र- राज्य कल्पना, विविधता, भाषा, समाज, मूल्ये, दृष्टिकोन, एकता.	१५	१
विभाग २ Module 2	लोकप्रिय साहित्य आणि संस्कृती अभ्यास. संस्कृतीरचित कला व्यवहार-माध्यमे वाचक, श्रोतृवर्ग, समूहप्रियता आणि संस्कृती, अल्पजण आणि बहुजन यातील लोकप्रिय तंत्रे. वाङ्मयप्रकार, लोकप्रियता आणि कलासंस्कृती.	१५	१
विभाग ३ Module 3	अभिव्यक्तीची विविध रूपे आणि संस्कृती अभ्यास. कलाप्रकार आणि संस्कृतिविशिष्टता. संस्कृती- काळस्थित्यंतरे आणि अभिव्यक्ती रूपे. मराठी वाङ्मयीन आविष्काररूपांचा संस्कृती संदर्भात विचार	१५	१

विभाग ४ Module 4	संस्कृती अभ्यास: अभिरूची विचार अभिरूचीची विविधता आणि वाचककेंद्री साहित्यविचार जात, वर्ग, लिंग, संस्कृतिसंबंध व साहित्य. दलित साहित्य, स्त्रीवादीसाहित्य, आदिवासी साहित्याचा अभ्यास, स्वतंत्र अभिरूची विचारांसंदर्भात	१५	१
---------------------	--	----	---

संदर्भ:

१. मराठी साहित्य, समाज आणि संस्कृती - वसंत आबाजी डहाके, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई-२००६
२. शिंदे लेखसंग्रह - संपा. मा. पं. मंगुडकर, ग. ल. ठोकळ प्रकाशन, पुणे,
३. निवडक शेजवलकर, लेखसंग्रह,
४. जीर्णोद्धार - श्री. मा. भावे, लोकवाङ्मय गृह प्रकाशन, मुंबई,
५. स्मृतिभ्रंशानंतर - गणेश देवी, अनु. म. सु. पाटील, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, २००९
६. साहित्याची भाषा - भालचंद्र नेमाडे, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद,
७. निवडक राजारामशास्त्री भागवत (खंड पाच) - संपा. दुर्गा भागवत, वरदा बुक डेपो,
८. मराठी संस्कृती - शं. बा. जोशी, व्हिनस प्रकाशन, पुणे,
९. आधुनिक समीक्षा सिद्धान्त - मिलिंद मालशे, अशोक जोशी, मौज प्रकाशन, मुंबई, २००७
१०. संस्कृती समाज आणि साहित्य - के. रं. शिरवाडकर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, २०१३
११. आधुनिक मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी - गो. म. कुलकर्णी, मेहता प्रकाशन, पुणे, १९९४.
१२. दासशुद्रांची गुलामगिरी - शरद पाटील, प्राज्ञपाठशाळा, वाई.
१३. अब्राह्मणी साहित्याचे सौंदर्यशास्त्र - शरद पाटील,
१४. तमाशा : एक रांगडी गंमत - संदेश भंडारे, लोकवाङ्मयगृह प्रकाशन, मुंबई.
१५. वासाहतिक समाजातील सांस्कृतिक बंड - गेल ऑमव्हेट, सुगावा प्रकाशन, पुणे, १९९५.
१६. मराठी लोकांची संस्कृती - इरावती कर्वे, देशमुख आणि कंपनी, पुणे, १९५१.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks - 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र चौथे / SEM. IV

अभ्यासपत्रिका क्र. १६.२

तौलनिक साहित्याभ्यास

(Toulmik Sahityabhyas)

उद्दिष्ट्ये :

१. तौलनिक साहित्याभ्यासातील विविध संप्रदायांचा परिचय करून घेणे.
२. वाङ्मयीन प्रभाव आणि प्रभाव या संकल्पनांचा अभ्यास करणे.
३. जागतिकीकरण, देशीवाद यांचा तौलनिक साहित्याभ्यासाच्या दृष्टिकोनातून विचार करणे.
४. संस्कृती अभ्यास आणि तौलनिक साहित्याभ्यास यांच्यातील अनुबंध तपासणे.

अ.क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	तौलनिक साहित्याभ्यास-विविध संप्रदाय अभिजातवाद, सौंदर्यवाद, वास्तववाद, आधुनिकवाद आणि पाश्चात्य तुलनात्मक विचार	१५	१
विभाग २ Module 2	वाङ्मयीन प्रभाव (उद्गम) प्राक्कथा, लोकविद्या, मानसशास्त्रीय, आदिबंध, अनुकरण, परंपरा व नूतनीकरण	१५	१
विभाग ३ Module 3	वाङ्मयीन प्रभाव स्वरूप, प्रभावांचे प्रकार, संबंध, संप्रेषण, स्वागत, मध्यस्थ	१५	१
विभाग ४ Module 4	तौलनिक साहित्याभ्यासाचे महत्त्व जागतिकीकरण आणि देशीवाद संस्कृतीअभ्यास यांच्या संदर्भात तौलनिक साहित्याभ्यासाचे स्वरूप व महत्त्व	१५	१

संदर्भ:

१. तौलनिक साहित्याभ्यास - वसंत बापट, मौज प्रकाशनगृह, मुंबई, १९८१.
२. तौलनिक साहित्य : नवे सिद्धांत आणि उपयोजन - आनंद पाटील, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद, १९९८.
३. तौलनिक साहित्याभ्यास : तत्त्वे व दिशा - संपा. चंद्रशेखर जहागिरदार, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे, १९९२.
४. साहित्यसिद्धांत - रेने वेलेक, अनु. स.ग. मालशे.
५. ब्रिटीश बॉम्बे आणि पोर्तुगीज गोव्यातील वाङ्मय - आनंद पाटील.
६. भारतीय साहित्याची संकल्पना (डॉ. चंद्रकांत बांदिवडेकर गौरवग्रंथ) - संपा. द.दि. पुंडे.
७. Comparative Literature : Indian Dimensions - Swapan Mujumdar.
८. Comparative Literature : Theory and Practice - Amina Deo, Sisirkumar Das.
९. वाङ्मयीन वाद - संपा. सीताराम रायकर, द.दि. पुंडे
१०. समीक्षेच्या नव्या संकल्पना - (संपा.), मनोहर जाधव,
११. भाषांतरमीमांसा - संपा. कल्याण काळे, अंजली सोमण,
१२. भाषांतरविद्या - संपा. रमेश वरखेडे,
१३. साहित्यसेतू - श्रीधर रंगनाथ कुलकर्णी,
१४. साहित्यातील संप्रदाय - रा.श. वाळिंबे,

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र चौथे / SEM.IV

अभ्यासपत्रिका क्र. १६.३

बोलीअभ्यास

(Boli Abhyas)

उद्दिष्टे :

१. बोलीची संरचना अभ्यासणे
२. बोलीचा समाजभाषावैज्ञानिक दृष्टिकोनातून विचार करणे.
३. बोली भूगोल ही संकल्पना समजून घेणे.
४. कोल्हापुरी बोलीचे क्षेत्रिय संशोधन करणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching House	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	बोली : संरचनाविचार बोलीची संरचना, स्वनिमविचार, रुपिमविचार, वाक्यविचार	१५	१
विभाग २ Module 2	बोलीअभ्यास : समाजभाषावैज्ञानिक दृष्टिकोन बोली अभ्यासाची पारंपरिक दृष्टी, बोलीचे संकलन आणि विश्लेषण, विश्लेषणाची रूढ पध्दत, समाजभाषावैज्ञानिक अभ्यास पध्दती, समाजभाषाविज्ञानातील मूलभूत संकल्पना आणि बोली	१५	१
विभाग ३ Module 3	बोली: इतिहास आणि भूगोल बोली क्षेत्रविशिष्टता, भाषिक प्रदेशाची ऐतिहासिक आणि भौगोलिक पार्श्वभूमी, बोलीभूगोल, सामाजिक बोलीविज्ञान, व्यावसायिकांच्या बोली	१५	१
विभाग ४ Module 4	क्षेत्रिय अभ्यास : कोल्हापुरी बोली क्षेत्रिय अभ्यासपद्धती, कोल्हापुरी बोलीचा भाषिक प्रदेश, कोल्हापुरी बोलीची क्षेत्रिय पाहणी, सर्वेक्षण, बोली : नमुना संकलन आणि विश्लेषण.	१५	१

संदर्भग्रंथ

१. ध्वनिविचार - ना.गो. कालेलकर, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९५५.
२. भाषा आणि संस्कृती - ना.गो. कालेलकर, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९६२.
३. भाषा : इतिहास आणि भूगोल - ना.गो. कालेलकर, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९६४.
४. मराठी शब्दसमीक्षा - मु.श्री. कानडे, सन पब्लिकेशन, पुणे, १९८९.
५. वर्णनात्मक भाषाविज्ञान - कल्याण काळे, अंजली सोमण, (संपा.), गोखले एज्युकेशन सोसायटी, नाशिक, १९८२.
६. निवडक भाषा आणि जीवन - कल्याण काळे, आणि मृणालिनी शहा, (संपा.) मेहता, पुणे, १९९८.
७. भाषा व साहित्य संशोधन खंड पहिला (संपा. वसंत जोशी) - सु.बा. कुलकर्णी, बोलीभाषांचे संशोधन (लेख), महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे.
८. मराठी भाषा उद्गम आणि विकास - कृ.पा. कुलकर्णी, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, २००९.
९. मराठी भाषेचा आर्थिक संसार - अशोक केळकर, मराठवाडा साहित्य परिषद, औरंगाबाद, १९७७.
१०. मध्यमा : भाषा आणि भाषाव्यवहार - अशोक केळकर, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, १९९६.
११. वैखरी : भाषा आणि भाषाव्यवहार - अशोक केळकर, मॅजेस्टिक, मुंबई, १९८३.
१२. रुजुवात - अशोक केळकर, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, २००८.
१३. भाषिक संघर्षाचे समाजशास्त्र - रविंद्र केळेकर, राजहंस वितरण, पणजी, २००८.
१४. मराठी भाषेचे मूळ - विश्वनाथ खैरे, संमत प्रकाशन, पुणे, १९७९.
१५. सामाजिक भाषाविज्ञान - प्रभाकर जोशी आणि चारुता गोखले, (संपा.), प्रभाकर जोशी, निराली, पुणे, १९९९.
१६. भाषा आणि भाषाविज्ञान - रमेश धोंगडे, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे, २००६.
१७. सामाजिक भाषाविज्ञान : कक्षा आणि अभ्यास - जयश्री पाटणकर, ससंदर्भ, नाशिक, २००५.
१८. ग्रांथिक मराठी भाषा आणि कोकणी बोली - अ.का. प्रियोळकर, पुणे विद्यापीठ, पुणे, १९६६.
१९. भयंकर सुंदर मराठी भाषा - द.दि. पुंडे, मॅजेस्टिक प्रकाशन, मुंबई, २००४.
२०. साहित्यधार - श्री.म. माटे, ठोकळ प्रकाशन, पुणे, १९६४.

२१. झाडी बोली - हरिश्चंद्र बोरकर.
२२. आधुनिक भाषाविज्ञान : सिद्धांत आणि उपयोजन - मिलिंद मालशे, लोकवाङ्मय, मुंबई, १९९८.
२३. भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक - मालशे-इनामदार-सोमण, संजय, पुणे, १९८२.
२४. वृद्धी : भाषेचे आणि भाषाभ्यासाचे विकसन - दिनेश द. माहुलकर, राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई, २०००.
२५. भाषाविवेक - मंगेश विठ्ठल राज्याध्यक्ष, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे, १९९७.
२६. भाषा : स्वरूप सामर्थ्य व सौंदर्य - वामन केशव लेले, राजहंस प्रकाशन, पुणे, २००५.
२७. समाजभाषाविज्ञान प्रमुख संकल्पना - रमेश वरखेडे, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर, २००१.
२८. नागपुरी बोली भाषाशास्त्रीय अभ्यास - वसंत कृष्णा वन्हाडपांडे, इंदिरा प्रकाशन, नागपूर, १९७२.
२९. लेख-कोल्हापूरी बोली - एकनाथ आळवेकर, भाषा आणि जीवन (बोली विशेषांक, दिवाळी, २०१२), वर्ष-३०, अंक ४.
३०. नवभारत व्यवहारिक मराठी विशेषांक, १९८२.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र चौथे / SEM.IV

अभ्यासपत्रिका क्र. १६.४

ग्रंथ इतिहास

(Granth Itihas)

उद्दिष्टे :

१. सूचींचे विविध प्रकार व त्या तयार करण्याच्या पद्धतींचा अभ्यास करणे.
२. मुद्रणयुगातील मराठी ग्रंथव्यवहार अभ्यासणे.
३. आधुनिक तंत्रज्ञानाच्या काळात पुस्तकाचे भवितव्य अभ्यासणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching House	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	सूचीविचार <ul style="list-style-type: none">■ ग्रंथसूचीची आवश्यकता व कार्ये■ ग्रंथसूचीचे प्रकार : विश्लेषणात्मक/सटीप ग्रंथसूची. वर्णनात्मक ग्रंथसूची, पाठभेददर्शक ग्रंथसूची■ विषयग्रंथसूचीची संकल्पना व सूची संकलनाच्या पद्धती■ राष्ट्रीय ग्रंथसूची, भारतीय राष्ट्रीय ग्रंथसूची■ ग्रंथव्यापारसूची, जागतिक ग्रंथ सूची■ मराठीतील सूचीकार्य	१५	१
विभाग २ Module 2	मुद्रणयुगातील मराठी ग्रंथव्यवहार : एकोणिसावे शतक <ul style="list-style-type: none">■ युरोपातील मुद्रणयुगाचा प्रारंभ■ मराठीतील ग्रंथमुद्रणाचे प्रारंभीचे प्रयोग, दोलामुद्रिते■ एकोणिसाव्या शतकातील महाराष्ट्रातील नियतकालिके, भाषांतरित ग्रंथ, पारंपरिक धार्मिक ग्रंथ व आधुनिक विद्याविषयीचे ग्रंथ यांच्या निर्मितीमागच्या प्रेरणा व या ग्रंथांचा प्रसार■ निर्णयसागर प्रेस, जावजी दादाजी, राणूजी आरू यांचे	१५	१

	<p>मराठी मुद्रणक्षेत्रातील कार्य</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ एकोणिसाव्या शतकातील महाराष्ट्रातील वाचकवर्गाचे स्वरूप व मर्यादा ■ एकोणिसाव्या शतकातील सामाजिक चळवळींमध्ये ग्रंथसंस्कृतीचे योगदान 		
<p>विभाग ३ Module 3</p>	<p>मुद्रणयुगातील मराठी ग्रंथव्यवहार: विसावे शतक</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ मुद्रणतंत्रातील परिवर्तने व पुस्तकांचे बदलते स्वरूप (शिळाप्रेस ते ऑफसेट प्रिंटिंग) ■ मराठी पुस्तकांच्या मुखपृष्ठरचनेतील स्थित्यंतरे ■ नियतकालिकांनी घडवलेली वाचनसंस्कृती, उदा. 'सत्यकथा' व 'किलोस्कर' ■ प्रकाशनसंस्थांचे पुस्तकप्रसाराचे कार्य ■ महाराष्ट्रातील ग्रंथालयांचे वाचनसंस्कृती जोपासण्याचे कार्य 	१५	१
<p>विभाग ४ Module 4</p>	<p>आधुनिक तंत्रज्ञानाच्या काळात 'पुस्तका' चे भवितव्य</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ पुस्तकनिर्मितीच्या डिजिटल तंत्रज्ञानाचे स्वरूप ■ मुद्रित ग्रंथाकडून इ- पुस्तकाकडे ■ इ- पुस्तकांचे स्वरूप व प्रसार ■ मुद्रित पुस्तके व इ-पुस्तके यांची तुलना ■ मुद्रित पुस्तकांचे व इ- पुस्तकांचे भवितव्य 	१५	१

संदर्भग्रंथ

१. मराठी ग्रंथमुद्रणाची वाटचाल - शं.गो. तुळपुळे.
२. मराठी ग्रंथप्रकाशनाची २०० वर्षे - शरद गोगटे, राजहंस, पुणे २००८.
३. मराठी ग्रंथांचे आदर्श संग्रहालय - अ.का. प्रियोळकर, मुंबई मराठी साहित्य संघ, १९६९.
४. मराठी दोलामुद्रिते - अ.का. प्रियोळकर, आर.आर. गवसकर, मुंबई मराठी साहित्य संग्रहालय, १९६१.
५. मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी - गो.म. कुलकर्णी, मेहता प्रकाशन, पुणे, १९९४.
६. विष्णुपंत भागवत गौरवग्रंथ - भागवत स्मारक समिती, १९८४.
७. सोन्याबापू ढवळे गौरवग्रंथ.
८. सदानंदयात्रा - सदानंद भटकळ.
९. किलोस्करिय - मंगेश कश्यप.

१०. 'कवितारती' ची वाङ्मयीन कामगिरी - आशुतोष पाटील.
११. निर्णयसागरची अक्षरसाधना - पु.बा. कुळकर्णी.
१२. मुद्रणपर्व - दीपक घारे.
१३. ग्रंथ, ग्रंथालय, ग्रंथसंस्कृती - प्रदीप कर्णिक.
१४. ग्रंथपुण्यसंपत्ती - प्रदीप कर्णिक.
१५. भारतीय ग्रंथमुद्रण - बापूराव नाईक.
१६. अक्षरनिष्ठांची मांदियाळी - अरुण टिकेकर.
१७. लीळा पुस्तकांच्या - नीतीन रिंटे.
१८. भाषा व साहित्य : संशोधन खंड १, २ व ३ - संपादक-वसंत जोशी, म.सा. परिषद, १९८१.
१९. सूचींची सूची - सु.रा. चुनेकर, मुंबई विद्यापीठ, मराठी विभाग.
२०. ग्रंथसूचीशास्त्र - ना.बा. मराठे (महाराष्ट्र राज्य ग्रंथालय संघ प्रकाशन, मुंबई).
२१. ग्रंथवर्णन आणि ग्रंथसूची - रा.के. लेले (जोशी-लोखंडे प्रकाशन, पुणे), १९८३.
२२. ग्रंथ-सूची-शास्त्र - शंकर गणेश दाते (समाविष्ट-मराठी ग्रंथ सूची, खंड १), पुणे, १९७३.
२३. सूचिसाहित्य - भ.श्री. पंडित ('मराठी संशोधन पत्रिका' वर्ष १९, अंक ४ जुलै, १९७२).
२४. मराठी सूचिकार्यांची वाटचाल - शंकर नारायण बर्वे (समाविष्ट- 'ग्रंथालयविचार' (वा.विं. भट गौरवग्रंथ), महाराष्ट्र राज्य ग्रंथालय संघ प्रकाशन, मुंबई)
२५. मराठी भाषा व वाङ्मयसंशोधन आणि ग्रंथसूची - वसंत विष्णू कुलकर्णी ('साहित्यसूची' जुलै, १९८९).
२६. साधनचिकित्सा व पाठचिकित्सा - अ.का. प्रियोळकर ('दमयंतीस्वयंवर' या ग्रंथाची प्रस्तावना)
२७. पाठनिश्चितीची प्रक्रिया - श्री.ना. बनहट्टी ('महाराष्ट्र साहित्य पत्रिका' डिसेंबर १९६९)
२८. आधुनिक मराठी संहिताचिकित्सा - म.वा. धोंड (मराठी संशोधन मंडळ, मुंबई)
२९. दुर्मिळ अक्षरधन - अविनाश सहस्त्रबुद्धे.
३०. देवनागरी लिपीचा इतिहास - ल.श्री. वाकणकर, दे.लि. घडण-परांजपे, मराठी संशोधन मंडळ, १९६८.
३१. ग्रंथव्यवहार - अ.ह. लिमये, व्हिनस प्रकाशन, १९९२.
३२. मराठी ग्रंथप्रकाशनाचे स्वरूप : प्रेरणा व परंपरा - अ.ह. लिमये.

३३. युरोपीयनांनी केलेली मराठी भाषेची सेवा - श्री.म. पिंगे.
३४. ग्रंथसूचींचा अभ्यास - व.वि. कुलकर्णी (यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे 'संदर्भसेवा आणि संदर्भसाधने' या विषयांतर्गत पाठ्यपुस्तक), १९९६.
३५. मराठी दोलामुद्रिते - संपा. गंगाधर मोरजे.
३६. कोश व सूची वाङ्मय : स्वरूप आणि साध्य - सरोजिनी वैद्य, सुषमा पौडवाल, अनिता जोशी, कविता महाजन, (संपा.) राज्य मराठी विकास संस्था, १९९७.
३७. मराठी संशोधनविद्या - उषा देशमुख.
३८. हस्तलिखितांच्या विविध लेखनशैली व प्रकार - सुनील धिवार ('ज्ञानगंगोत्री' जून-नोव्हें २०१३).
३९. ज्ञानगंगोत्री (मराठी ग्रंथसूचीकार शंकर गणेश दाते जन्मशताब्दी विशेषांक) - जून ते ऑगस्ट २००४.
४०. *Print Areas (Ed)* - Abhijit Gupta, Swapan Chakravorty.
४१. *Moveable Type (Ed)* - Abhijit Gupta, Swapan Chakravorty.
४२. *Founts of Knowledge (Ed)* - Abhijit Gupta, Swapan Chakravorty.
४३. *Printing Press In India* - A.K. Priyolkar.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks - 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र चौथे / SEM.IV

अभ्यासपत्रिका क्र. १६.५

ग्रंथप्रकाशन आणि संपादन

(Granth Prakashan Aani Sampadan)

उद्दिष्टे :

१. संपादन प्रक्रियेचे स्वरूप समजून घेणे.
२. संपादन प्रक्रियेचा हेतू, उद्दिष्ट आणि प्रकार यांची माहिती घेणे.
३. संपादन प्रक्रियेतील आशय व भाषिक संपादन ध्यानात घेणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	संपादन : स्वरूप आणि संकल्पना संपादनाची संकल्पना, स्वरूप, संपादन हेतू - प्रेरणा - विविधता - संपादनापूर्वीची पथ्ये - संपादकाची कार्ये आणि भूमिका.	१५	१
विभाग २ Module 2	संहिता संपादन पद्धती आशयसंपादन विषयविवेचन - आशयसंपादन - स्पष्टता - नेमकेपणा - वाङ्मयीन लेखनप्रकारांचे संपादन वाङ्मयेत्तर लेखनप्रकारांचे संपादन भाषिक संपादन भाषिक वाचनाची सूक्ष्मता - शब्दयोजना - शीर्षक - उपशीर्षके - परिच्छेद. अंतिम मुद्रणप्रत, अक्षररेखांकन, मुखपृष्ठ रेखांकन - मांडणी आराखडा, ग्रंथशीर्षक रेखांकन, रेखाचित्रे.	१५	१
विभाग ३ Module 3	ललित साहित्याचे संपादन कथात्म साहित्य - कविता - नाटक - ललितलेखन	१५	१
विभाग ४ Module 4	ललितेतर साहित्याचे संपादन वैचारिक वाङ्मय, माहितीपर गौरवग्रंथ, स्मरणिका, दुर्मिळ हस्तलिखिते, अहवाल लेखन, वाङ्मयेतिहास, कोशवाङ्मय, रोजनिशी संपादन.	१५	१

संदर्भग्रंथ

१. मराठी रीतिपुस्तक - मृदुला जोशी, हर्ष प्रकाशन, मुंबई, २०१५.
२. लीळाचरित्र वाद संपादने - स्नेहा म्हांबरे.
३. मराठी लेखकोश, अरुण फडके - अंकुर प्रकाशन, ठाणे, २००८.
४. देवनागरी लिपीची घडण - क.रा. परांजपे, मराठी सत्यशोधक मंडळ, मुंबई, १९६८.
५. देवनागरी लिपी स्वरूप, विकास और समस्याएँ - एन.सी. जोगळेकर, बी. तिवारी, हिंदी साहित्य भांडार, लखनौ, १९७४.
६. मराठी लेखन मार्गदर्शिका - यास्मिन शेख, प्रका. राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई, १९९७.
७. संपादक आणि संपादकीय - एकनाथ पोतदार, कौस्तुभ प्रकाशन, नागपूर, १९९१.
८. कोशवाङ्मय विचार आणि व्यवहार - सदाशिव देव, डायमंड प्रकाशन, पुणे, १९१४.
९. कोशविज्ञान - सुमित मंगेश कत्रे, केंद्रिय हिन्दी संस्थान, आग्रा, १९८०.
१०. मुद्रणपूर्व - दीपक घारे.
११. देवनागरी - बापूराव नाईक.
१२. सदानंदयात्रा - सदानंद भटकळ.
१३. भाषिक सर्जन आणि उपयोजन - राजन गवस, अरुण शिंदे, गोमटेश्वर पाटील, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१२.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks - 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

एम.ए. भाग १ व २ साठी अंतर्गत मूल्यमापनासाठी २० (वीस) गुणांसाठी

खालील उपक्रम राबवावेत

एम.ए. भाग १	=	सत्र १	सेमीनार (गोषवारा सादर करणे बंधनकारक)
		सत्र २	ग्रंथपरीक्षण / समीक्षा लेखन / अभ्यास, सहल वृत्तांत इ.
एम.ए. भाग २	=	सत्र ३	शोधनिबंध (अभ्यासपत्रिकानुषंगाने किमान दहा पृष्ठांचा असावा)
		सत्र ४	संशोधन प्रकल्प (१० ते १५ पृष्ठांचा असावा. प्रत्येक विद्यार्थ्यास बंधनकारक)